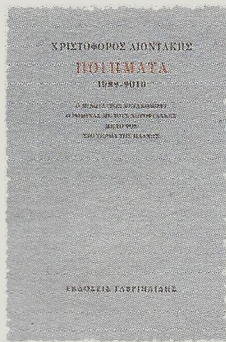

Νάσος Βαγενάς
ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΟΙΗΜΑΤΑ
1974-2014

Εκδ. Κέδρος, 2015, σελ. 414
Τιμή: 25 ευρώ

Δεν θα μπορούσε να υπάρξει ιδιοφυέστερος τίτλος για τη συγκεντρωτική έκδοση των ποιημάτων του Νάσου Βαγενά από τον τίτλο «Βιογραφία» (έστω κι αν είναι ο τίτλος του δεύτερου ποιητικού του βιβλίου που εκδόθηκε το 1978), αφού ως βιογραφία του κάθε ποιητή μπορεί να λογαριαστεί μόνο η ζωή του μέσα στην ποίηση. Αν χρειαζόμαστε επιπλέον βιογραφικά στοιχεία πέρα από εκείνα που μας δίνουν τα ποιήματά του, κάτι δεν πάει καλά με την ίδια την ποίηση. Ιδιαίτερα, σε σχέση με τον Νάσο Βαγενά, που η ποίησή του στο σύνολό της σχεδόν (αμιγρώς στο καλοθύμητο πρώτο του βιβλίο «Πεδίον Αρεώς», αποκλειστικά σχεδόν στο τελευταίο «Στη νήσο των Μακάρων») είναι ένας διαρκής διάλογος με τους ποιητές και την ποίηση. Σάμπως, στοχεύοντας κατευθείαν στο «φαινό», θα του αποσπούσε πολύ περισσότερα ζωτικά του κομμάτια απ' ό,τι αν «περιέτρε» την υπόθεση της ποίησης με αναφορά στον εαυτό του. Κατορθώνοντας το σχεδόν ακατόρθωτο, ανοίγοντας τους λογαριασμούς με παλαιότερους ή με πολύ παλαιότερους του ποιητές (όχι για να τους κλείσει όσον αφορά την προσωπική του σχέση μαζί τους), να δημιουργεί έναν απρόβλεπτο και συχνά συναρπαστικό τρόπο επικοινωνίας μαζί τους, μέσα μάλιστα από τα βάθη ενός μακρινού μέλλοντος.

Χριστόφορος Λιοντάκης
ΠΟΙΗΜΑΤΑ 1982-2010

Εκδ. Γαβριλίδης, 2015, σελ. 175
Τιμή: 12,70 ευρώ

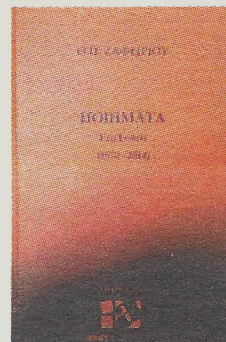
Τέσσερα ποιητικά βιβλία («Ο Μινώταυρος μετακομίζει», «Ο ροδόνας με τους χωροφύλακες», «Με το φως», «Στο τέρμα της πλάνης») μέσα σε σχεδόν τριάντα χρόνια, για την ακρίβεια είκοσι οκτώ (1982-2010), που συγκροτούν τον δεύτερο τόμο της συγκεντρωτικής δουλειάς του Χριστόφορου Λιοντάκη είναι πάντα μια ευκαιρία για να θεωρήσουμε, σε σχέση με τα ποιητικά μας πράγματα, τον χρόνο που έχει διαρρεύσει. Δεν εννοούμε τον χρόνο του ποιητή, αλλά το πώς αναγόμεστε από έναν προσωπικό σε έναν καθολικότερο χρόνο που διυλίζει σκοτεινές παρορμήσεις, προγονικές μνήμες, κοινωνικά αδιέξοδα, αδιευκρίνιστες επιθυμίες, αφού πρώτα τις μετουσιώσει σε προϋπόθεση μιας υπαρξιακής καθαρότητας. Κάτι που ενώ φαίνεται ως προσωπική κατάκτηση, επιφυλάσσεται ως κληρός σε όλους τους ανθρώπους που οδεύουν προς τον θάνατο, όχι από βάνουσο καταναγκασμό αλλά από ελεύθερη επιλογή. Μια ποίηση σαφώς εργαστηρίου (τι είναι άλλωστε τα «Τέσσερα κουαρτέτα» του Τόμας Έλιοτ ή τα «Κάντος» του Έζρα Πάουντ), που όμως, αν δεν είχε υπάρξει η έμπνευση, θα είχαμε μια ποίηση εγκεφαλική, καθόλου απορριπτέα αν θυμηθούμε τον λόγο του Καρυωτάκη «τα ψυχρά άνθη του νου». «Υδωρ εκ της πέτρας» θα χαρακτήριζε κανείς την ποίηση του Χριστόφορου Λιοντάκη αφού, πριν γεωτρήσει τον αυστηρά οριοθετημένο από τον ίδιο χώρο της, τον έχει διυλίσει με το μικροσκόπιο.

Θωμάς Γκόρπας
ΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ 1957-1983

Εκδ. Ποταμός, 2015, σελ. 272
Τιμή: 17 ευρώ

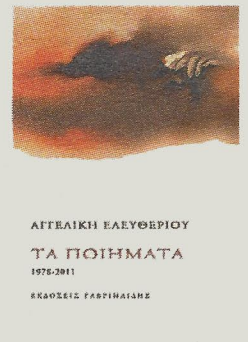
Όσες συγκεντρωτικές εκδόσεις και αν γνωρίσουν τα ποιήματα του Θωμά Γκόρπα, είναι πάντα καλοδεχούμενες. Κάτι περισσότερο: προκαλούν ενθουσιασμό. Πρόκειται για έναν σπουδαίο, έναν αυθεντικά καταραμένο ποιητή, που χωρίς να έχει υπάρξει αφανής όσο ζούσε και δημοσίευσε, αισθάνεται πως θα ανακαλύπτεται όλο και περισσότερο στο μέλλον. Σαν να συνήψε, χάρη στη γνησιότητά του, μια πανίσχυρη συμφωνία ανάμεσα στον ίδιο και στους επερχόμενους αναγνώστες του. Δεν είναι γιατί τόλμησε μόνο αυτός σε ένα έξοχο ποίημα του να αμφισβητήσει τον Παλαμά και τον Σεφέρη, ούτε γιατί θεοποίησε τους «ελάσσονες» της νεοελληνικής ποίησης με έναν τρόπο που αποδεικνύει την εμπειρία τους, κυρίως χάρη στα αιμάτινα πατήματά τους σε απόκρυφες διαδρομές του πιο συγκινημένα ανατρεπτικού αισθήματος. Είναι κυρίως γιατί ένωσε, εκμεταλλευόμενος τον πιο αυθεντικό τους ήχο, το δημοτικό τραγούδι με ένα σύγχρονο, πηγαίο και αδιαπραγμάτευτο λαϊκό αίσθημα, μεταβάλλοντας τις γειτονιές, τις θλίψεις, την πατρίδα, το φεγγάρι στον δοξαστικό ύμνο μιας πανέμορφα ρημαγμένης ζωής.

Θεόδωρος Π. Ζαφειρίου
ΠΟΙΗΜΑΤΑ - ΕΠΙΣΤΟΜΗ
(1970-2014)

Εκδ. Andy's Publishers, 2015, σελ. 509

Μια συγκεντρωτική έκδοση, όπως αυτή του Θ.Π. Ζαφειρίου, με τα δέκα επιμέρους ποιητικά του βιβλία που περιλαμβάνει και που έχουν εκδοθεί μέσα σε 44 χρόνια, γίνεται ακόμα πιο εντυπωσιακή καθώς μας κάνει σχεδόν χειροπαστό το γεγονός ότι η ζωή ενός ανθρώπου, καλύτερα ακόμη ενός ποιητή, μπορεί να έχει υπάρξει προκειμένου να τροφοδοτεί αποκλειστικά την ποίηση με τον ίδιο ακριβώς τρόπο που η ποίηση έχει συντελέσει στην ολοκλήρωση της ζωής του. Χωρίς να υπολείπεται καθόλου, μα καθόλου σε σχέση με άλλους συνομήλικούς του περισσότερο γνωστούς ποιητές, θα 'λεγες πως αυτό που διαφοροποιεί τον Ζαφειρίου είναι μια τεράστια θεματική γκάμα, αφού μπορεί να εμπνέεται εξίσου από τη φράση του Θόδωρου Πάγκαλου «Ολοι μαζί τα φάγαμε» όσο και από μια ρωσίδα πόρνη που βρέθηκε οροθετική και δόθηκε η φωτογραφία της στη δημοσιότητα. Με τον ίδιο μάλιστα εσωτερικοποιημένο τρόπο όπως στο θαυμαστό τρίστιχο «Μεταποχαιρετισμός» που είναι αφιερωμένο στη μητέρα του: «Το σαπούνι, που έπλενες/τα χέρια σου/λιώνει ακόμη στα δικά μου».

Αγγελική Ελευθερίου
ΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ 1978-2011

Εκδ. Γαβριλίδης, 2015, σελ. 237
Τιμή: 12,70 ευρώ

Η έκδοση, μετά θάνατον, σε έναν τόμο των έξι ποιητικών συλλογών που είχε δημοσιεύσει η Αγγελική Ελευθερίου επαναφέρει το ζήτημα πολύ σημαντικών ποιητών που παρέμειναν, όσο ζούσαν, συνειδητά αφανείς, λογαριάζοντας την ποίηση περισσότερο ως μια ιδιωτική έκφραση παρά ως μια δημόσια έκθεση. Με συνέπεια ποιήματα που τα έγραφαν ως άσκηση και καλλιέργεια του προσωπικού τους αισθήματος να αποκτούν τώρα, χάρη στον πολύ ή λίγο χρόνο που έχει διαρρεύσει, το εκτόπισμα μιας γνήσιας φωνής που θα έπρεπε να έχει ακουστεί στεντόρεια. Κορυφαία της κατηγορίας αυτής η Αγγελική Ελευθερίου, αισθανόμαστε μια πλειάδα ποιημάτων της να έχει καταχωριστεί στο συλλογικό υποσυνείδητο αφού με ελάχιστες λέξεις, χωρίς ίχνος οίμωγής, εικονογραφεί ένα παγκόσμιο δράμα: «Και να ξανάβρισκες/όπως τους τόπους/τους ανθρώπους» και «Τόσος αέρας/και συ/χωρίς ανάσα».

ΓΡΑΦΕΙΟ
ΘΑΝΑΣΗΣ
Θ. ΝΙΑΡΧΟΣ

Πέντε ζωές
στην ποίηση

Οι ποιητικές «βιογραφίες» πέντε σημαντικών σύγχρονων ελλήνων ποιητών που ανήκουν, λίγο - πολύ, στη γενιά του '70, φιλοτεχνούνται μέσα από τις συγκεντρωτικές εκδόσεις των έργων τους που κυκλοφόρησαν πρόσφατα